

Globaliserede ekstremister - 1. og 2. generationsekstremister i Danmark

15. september 2008

Sammenfatning

Det militante islamistiske miljø i Danmark vurderes at omfatte forholdsvis få personer.

Tendensen har hidtil været, at den 1. generation af militante ekstremister, der er kommet til Danmark som indvandrere og flygtninge siden 1980'erne, først og fremmest har fokuseret på terrorrelaterede aktiviteter i deres oprindelseslande.

I de danske terrrorsager fra de seneste par år er hovedparten af de anklagede imidlertid blevet radikaliseret i Danmark, hvor de typisk også er opvokset.

Denne yngre eller 2. generation af ekstremister er langt mere interesserede i en global kamp, hvor også Danmark kan være mål for deres aktiviteter.

Tidligere har den 1. generation af militante ekstremister tilsyneladende fungeret som radikaliserere og inspiratorer for de yngre generationer, men har afholdt sig fra selv at blive involveret i konkrete aktioner. Nu er der imidlertid tegn på, at den ældre generation i højere grad nærmer sig den yngres mere globale ideologi. Denne udvikling hænger sammen med flere forhold, herunder al-Qaidas udvikling.

Der er således tegn på, at et tidligere skel mellem generationer af ekstremister i Danmark er ved at blive brudt ned. En sådan udvikling vil kunne betyde en øget trussel mod danske mål, hvis erfarne militante ekstremister af den 1. generation begynder at yde operativ støtte til den yngre generations ekstremister.

1. Indledning

Det militante islamistiske miljø i Danmark vurderes at omfatte forholdsvis få personer.

I de terrrorsager, der igennem de seneste par år har været i Danmark, er hovedparten af de anklagede blevet radikaliseret i Danmark, hvor de typisk også er opvokset. Disse vil her blive omtalt som 2. generationsekstremister.

De konkrete terrrorsager rejser spørgsmålet, om den militante islamistiske terrortrussel i Danmark primært kan forventes at komme fra ekstremister, der er radikaliseret i Danmark.

Den militante islamistiske ideologi, der søger at legitimere brug af vold, har verden over fået en vis udbredelse i de seneste årtier. Denne ideologi anerkender ikke de moderne stater og har – i lighed med mange retninger inden for den ikke-voldelige islamisme – været baseret på en opfattelse af islam som ét hele. Den har derfor også haft et mål om indførelse af én politisk enhed (Kalifatet) omfattende et verdenssamfund bestående af alle muslimer, den såkaldte Umma.

Selvom man ikke entydigt kan tale om forskellige generationer af ekstremister, har den generelle tendens hidtil været, at ekstremister, der er radikaliseret før ankomsten til Danmark – og som her vil blive omtalt som 1. generationsekstremister – typisk har rettet deres aktiviteter mod deres oprindelseslande. Over for dette synes 2. generationsekstremisterne og ekstremistiske konvertitter at have et mere globalt verdenssyn.

Men spørgsmålet er, hvor vigtig denne generationsforskel fremover vil være. Kan 1. generationsekstremister være ved at skifte fokus til samme globale perspektiv som 2. generationsekstremisterne og derved – gennem tilføjelsen af en mere operativ kapacitet til den yngre generation af ekstremister – øge truslen mod Danmark og danske interesser i udlandet?

2. Militante islamister radikaliseret før ophold i Danmark

En del personer, som bekender sig til militant islamistisk ideologi, er rejst til Danmark i 1980'erne og 1990'erne. Ofte har de pågældende forladt deres

hjemlande, fordi de har været i myndighedernes søgelys på grund af deres ekstremisme.

Generelt har personer, der allerede var radikaliseret, da de kom til Danmark, fokuseret på terrorrelaterede aktiviteter i deres oprindelseslande. Disse grupper har typisk bekendt sig til samme globale islamistiske ideologi som al-Qaida - men med den vigtige forskel, at de hidtil primært har udført militante aktiviteter i forhold til deres oprindelseslande.

3. Militante islamister radikaliseret i Danmark

I de seneste år har erfaringerne vist, at militante islamister, som udgør en terrortrussel i Danmark, oftest er opvokset og radikaliseret her i landet.

Unge militante islamister, som er opvokset i Vesten, er typisk meget optaget af, hvad de ser som uretfærdigheder begået mod muslimer i hele verden. Eksempler på sådanne opfattede uretfærdigheder er den israelsk-palæstinensiske konflikt og konflikterne i Afghanistan, Irak, Tjetjenien samt Bosnien.

Disse 'hjemmedyrkede' ekstremister har ikke samme naturlige tilknytning til deres etniske oprindelsesland som 1. generationsekstremisterne. Selvom de til tider er mere interesseret i deres etniske oprindelsesland end i andre områder, er den generelle tendens, at de ser sig selv som muslimer frem for eksempelvis palæstinensere, algeriere eller danskere.

De typiske 2. generationsekstremister, der er blevet radikaliseret i Danmark, har således ikke en stærk opfattelse af at være nært knyttet til ét land eller ét sted. De er langt mere globaliserede i deres selvopfattelse og identificerer sig i vidt omfang med muslimer generelt, altså med Umma'en, som i deres opfattelse ikke kun geografisk omfatter traditionelt muslimske lande, men alle lande, hvor der bor muslimer, og dermed Danmark og andre vestlige lande.

4. Nye tendenser: Tilnærmelse mellem generationerne

Selvom der er forskel på generationerne af ekstremister i Danmark, peger flere faktorer på, at denne forskel vil blive mindre markant fremover. Først

og fremmest er der noget, der tyder på, at 1. generationsekstremisternes fokus tilnærmer sig 2. generationsekstremisternes.

CTA vurderer, at såvel internationale som nationale forhold har haft betydning for denne tilnærmelse:

Internationale tendenser

På det internationale plan er der i de seneste år sket en fusion mellem terrorgrupper, der har ført en national kamp, og al-Qaida. I Irak er gruppen Tawhid wal Jihad (nu al-Qaida i Irak) blevet accepteret som en del af al-Qaida. I Algeriet har gruppen GSPC transformeret sig selv til 'al-Qaida i Islamisk Magreb', og senest har al-Qaidas næstkommanderende, Ayman al-Zawahiri, annonceret, at den Libyske Islamiske Kampgruppe er blevet en del af al-Qaida.

Fusionen mellem nationale militante islamistiske grupper og al-Qaida kan have betydning for Danmark i det omfang, at de nationale grupper har støttet blandt 1. generationsekstremisterne i Danmark. Når de grupper, som 1. generationsekstremisterne sympatiserer med eller støtter, tilnærmer sig al-Qaida – og derved skifter fokus i global retning til at se vestlige mål som centrale i deres kamp – kan 1. generationsekstremister potentielt have interesse i at udføre terrorhandlinger i Danmark.

Nationale tendenser

På det nationale plan er det sandsynligt, at en del af 1. generationsekstremisterne gradvist vil vende fokus mod Danmark i lighed med de yngre generationer af ekstremister, som netop har et større fokus på aktiviteter i Danmark.

Der er således tegn på, at militante islamister (både i og udenfor Danmark) i højere grad end tidligere betragter Danmark som en fjende af islam og dermed et legitimt mål. Som begrundelse anføres især tegningesagen samt det danske militære engagement i Afghanistan og tidligere i Irak.

5. Konklusion

CTA vurderer, at disse tendenser alt i alt viser, at der er sket et skifte blandt militante islamister, særligt blandt dem af 1. generation, fra et nationalt fokus på deres hjemlande til et mere globalt fokus som indbefatter Danmark.

Denne vurdering kan have betydning for dansk sikkerhed, da risikoen for operativt samarbejde mellem 1. og 2. generationsekstremister således kan være forøget. Tidligere er der eksempler på, at 1. generations-ekstremister fortrinsvis har fungeret som radikalisatorer og inspiratorer for de yngre generationer, men har afholdt sig fra selv at blive involveret i konkrete operationer uden for deres oprindelseslande.

I det omfang der udvikler sig en tættere kobling mellem på den ene side 1. generationsekstremisternes erfaring og forbindelser til f.eks. militante grupperinger og træningslejre i udlandet og på den anden side 2. generationsekstremisternes vilje til at udføre terrorhandlinger i Danmark, vurderer CTA, at det alt andet lige vil føre til en øget trussel.

På længere sigt vil gruppen af 1. generationsekstremister dog gradvist forsvinde i ekstremistsammenhænge. Danmark modtager ikke det samme antal flygtninge og indvandrere fra ikke-vestlige lande som tidligere. Samtidig er der langt større opmærksomhed fra myndighedernes side på personer, der forlader deres oprindelseslande og søger til udlandet som følge af deres forbindelser til militant ekstremisme.